

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. De interimistis & Vbiquitarijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

erat conscientijs, nulla animis tranquillitas, qui antea in gremio Ecclesiæ securè & iuuuiter quiescebant: diabolo omnem Fidem & religionem ex hominum cordibus passim eripiente, & diuersarum opinionum turbis omnia miscente. Quot capissa tot sensus, quot cerebra tot religiones, quot Doctores tot erant fides. Atque vt omittam sat multum (a) commemoratos Anabaptistas, qui sunt prima sætura Lutheri, & in Rotmannitas, Münzerianos. Adamitas, Steblers, Sabbatarios, Clancularios, Manifestarios, Dæmoni saluos, communia omnia habentes, Condormientes. Eulantes, Georgio-Davidicos, Mennonitas Polygamistas 41. sectas (b) diuisi sunt: Vtque etiam omittam Sacramentarios de quibus etiam supra (c) actum est, & minimū in 35. sectas diuisi sunt (d) ipsi Lutherani seu Confessionistæ statim exordio sibi in tria genera diuisi sunt, nempe MOLLES RIGIDOS & MISTOS (e) Rigidæ seu Stoici, qui adhuc in pleraque Saxonia, Magdeburgi, Brunsvici, Lubecæ, Hamburgi, Lunaburgi, & alibi primas tenent Horum præcipui erant Matthias Flaccius Illyricus, Nicolaus Gallus, Merlinus, Amsdorffius, alijq;. At MOLLES, per Misiniam, Franconiam, Norimbergæ, Vlmæ, & in parte aliqua Sueviæ, vt & per VVirtembergiam Horum deinde medijs siue Mistis in Semitiansubstantiatores, Extravagantes, & Confessionistas recalcitrantes diuisi sunt sub quibus Osiandri Stancarij, Antistancarij & Schvvenckfeldenses comprehenduntur (f) Adiaphoristæ inter Molles reputati à Melanchthone & Ebero ADIAPHORIS progressi sunt: (sic enim eos appellat capitalis iporum hostis Flaccius Illyricus) quorum etiam nouum hic illic in Germania magnus est numerus, neque etiam Wittebergæ primaria Lutheri sede, & in alijs Saxonie oppidis, ad Electoris ditionem spectantibus desunt. Contra Melanchthonem certe modo dictus Flaccius hanc pronunciat sententiam. (g) Quandoquidem, inquit, Philippus & eius complures in suis opinionibus contumaciter persistunt, suadeo ego vs pro Ethnicis & Paganis habeantur, nec quisquam bonus cum eis communiceat. Qui secus fecerit, ei ego iam iram Dei denuncio. Vult enim Deus vt vel calidi vel frigidi simus. Tepidos idem ex ore suo euomit, neque vera Ecclesia eos ferre potest, qui noua quadam & numquam visa coniunctione, calidum cum frigido confundunt. Et illi quidem, vt veros & genuinos Lutheri decet discipulos, ne vnus quidem litteræ gratiam, aut vel latum vnguem cedere sustinent: Jeneri & crudelēs homines, vt inquit Sturmius, quibus

omnia perdendi est libido. At reliqui faciliores aliquāro, concedunt, non ita pertinaciter in omnibus tuendam esse Lutheri sententiam, vt qui interdum affectibus suis plus æquo indulserit.

Quod ad Adiaphoristas attinet, ij Constitutiones & Ceremonias Catholicæ Ecclesiæ indifferētes existimant, quibus pro arbitrio quisq; vti possit vel minus, sine vllō scrupulo, aut disquisitione. His illi vel addunt vel deerrant, eā denique formā inducunt, quæ Theologis viderur: vt ex Theologorum VVirebergenſium & Lipsienſium Anno MD XLIV & M D XLV. editis decretis constat. Ipse quoque Zuinglius ait, (h) in rebus externis, quæ expresse Dei verbo non continentur, licere cuique facere atque vſurpare id quod vſum fuerit. Sed hoc nihil aliud fuit quam emplaſtrum seu ceruſſa, tegendis interioribus animi vlceribus accommodata. Omnia in peius eunt, inquit Amsdorffius, Omnes clamant Euan-gelium inter nos perire, non alim ob cauſſam quam quod quisque ſuum ſenſum ſequitur. Brentius & Adiaphoriſta in Colloquio VVormatiensī Zuinglium & Oſiandrum damnare noluerunt: noſtri vero in congreſſū venire reuſarunt, niſi illi excluderentur. Adiaphoriſta dicunt & ſingunt quidquid volunt, Imperatoris voluntati ſeſe ſuamque doctrinam accommodant & quamuis Papiſticam Miſſam probent & amplectantur, pro Lutheranis tamen haberi volunt. Habes Lutherani Prædicantis de Adiaphoriſtis iudicium.

IV. Recenſui Lutheranorum tria genera, præter hæc ex eodem patre orti ſunt Semi-Lutherani, quorū alij ſua propria dogmata Lutheri doctrinæ atrexe-runt, & horum ſunt minimum 18. ſectæ, (i) inter quos reperiuntur Interimiſta, quorum religio duobus ante Lutheri mortē annis cuſa fuit, vt tuo loco oſtendam. Hi ruſſum in duas aut tres claſſes diſtinguuntur. Alij enim Interim (k) Imperatori ſequuntur, nec multum à Catholica Eccleſia abſunt, exceptis articulis de Communionē ſub vtraque ſpecie, & Coniugio Sacerdotum: in ceteris omnibus Catholicæ Eccleſiæ conſentientes dicunturq; Interimiſta Caſarij, & Lipſenſes Interimiſta quæ-

a Supra capitibus primis. b Anatomia Eccl. Catholica initio. c cap. 7. &c. d Anatomia Eccl. Catholica. e ibidem & Genealogia Lutheri quinti Euangelist. f Anatomia citata initio g Hoſius in Actis Elbingen & Vlenberg in Vita Flaccij & Melanchthonis h Zuing. De Eccleſ. fol. 85. & 89. Amsdorff. pub. Conf. pur. doctri. i Vlenberg. in Vita Flaccij. k Anatomia ex Vlenberg. loc. cit.

quædam ex Lutheri doctrina admisceat, (a) cum Catholicis tamen opera ad iustificationem necessaria esse docent. Concedunt etiam septem esse Sacramenta: & Episcopis suis obediunt, denique alij sunt Interimistæ Francici, qui interim Lipsiense aliquandem mutarunt. Breuiter, mixtura hæc quædam est antiquæ & nouæ religionis. Omnia eorum dogmata perstringere, nimis longum esset & fastidiosum: quare summatim hic attigisse sat est. Ex eodem genere semi-Lutheranorum sunt (b) Vbiquitarij magno numero, Hi credunt tam humanitatem quam diuinitatem Christi vbique esse, tam in Baptismo, quam in Cœna Domini, imò in ipso quoque Inferno. Hic idem error fuit Eutycheis, vt ex Theodoro discimus (c). Sectæ huius auctor Brentius putatur, qui Homilia III. in Acta Apostolorum, inquit, ex S. scriptura haberi Christum ad calos ascendisse, non tamen ita, vt certum in visibili caelo locum occupauerit, quo contineatur, sed ipsum caelos penetrasse, vt epistola ad Hebraeos loquitur & eleuatum esse supra omne id quod in caelo est & in terra, siue vt adimpleret omnia. Idem in Colloquio Wormatiensi cum Ioanne Lascio, (d) præsentis Duce VVitembergico, sermonem conferens, libere dixit, Christum non vere & naturaliter fuisse hominẽ, sed spiritum duntaxat; neque vere mortuum, aut passum esse, sed humanam naturam totam à diuina esse absorptam. Hic non dissimilis fuit Seleucianorum Eutychiaorum, Acephalorum, Monophysitarum & Monothelitarum doctrina, qui omnes diuinæ & humanæ Naturæ in Christo, & vtriusque proprietatum distinctionem, tam perspicue à SS. Patribus explicatam, comprehendere vel intelligere nequiverunt. (e) Docent ergo Vbiquitarij Christum vbique præsentem esse, non in homine tantum sed etiam omnibus alijs in rebus. Esse eum in Sacramento, esse etiam vbique, Sed quomodo homines ab Ecclesia refugit in eam opinionem inciderunt? non sane alio dũce quam Luthero, quicum Christum Dominum nollet fieri præsentem in Sacramento altaris per transubstantiationem contra Catholicos, & tamen velle esse præsentem, contra Zuinglianos alia ratio quam per Vbiquitatem eum sistendi non occurrat. Verum eni muerio Christi corpus non ideo vbique est, vt sit in Sacramento, quemadmodum nec ipsum Sacramentum vbique est. Modus enim essendi quem Sacramentalem cum scholasticis Doctoribus appellamus, nec definitius est; nec conscriptius, nec repletius, sed singularis & specialis, talis scilicet quo corpus Christi in Sacramen-

to est præsentis. Doctrinam hæc à Luthero quoque suo assertam hæcisse Brentius existimatur, dicente, Vbi Deus sit ibi quoque Christi esse carnem. (f) Atqui Deus est vbique. Ergo & Christi caro. Verum consequentiæ huiusmodi crassam sapiunt ignorantiam; vt pote ex Antecedentibus tam falsis, quam male intellectis extructæ; vt dixi, ipse Lutherus ad probandam realem Christi in Cœna præsentiam, Christum vbique esse asserit; vt qui ad dexteram Patris sedeat, quæ sane vbique est. Christus vt h. mo. inquit Illyricus Vbiquitarius, non est in caelo tamquam in loco; sed caelum potius est in Christo, quum Christus vbique sit. At, si caro Christi vbique est, ergo in supremi illius Iudicij die è caelo non descendet, vt qui iam in terra sit; neque in caelos ascendisse dici poterit, quum ibi fuerit. Resuscitatum eundem nemo recte dicere poterit, vt qui intra atque extra sepulcrum fuerit; neque ad inferos descendit, quum semper ibi fuerit. Ex quibus apparet quomodo Vbiquitarij omnes pene Fidei articulos hoc suo dogmate penitus conuellant. Neque enim Christas vbique esse dici potest, quum ipse dicat, se non adfuisse quum Lazarus moreretur. (g) Et Angelus faminis testetur, ipsum in sepulcro non esse. (h) Lucas ait, (i) quod nubes eum suscepit ab oculis Apostolorum, in caelum eum ascendere videntium. Deus qui semper vbique est, de loco in locum non transit, vt dicit S. Ambrosius? (k) sed in quantum homo, tam abit, iam vesit, ac dicit: Surgite, eamus! (l) Recte S. Augustinus non necesse, inquit (m) esse vt quod in Deo est, etiam vbique sit: quum S. Scriptura, quæ verissima est, nos in ipso viuere, moueri & esse dicat, (n) nequaquam tamẽ, vt ipse, vbique simus; sed alio modo homo in Deo est, siquidem Deus alio modo in homine est, nimirum modo quodam proprio & singulari. Melanchthon qui viuò Luthero Vbiquitatis patrociniũ quodammodo

fulce-
a Vid. Amsdorfum, Rigidum; b Anatomia loc. cit. Myconius resp. ad VVestphal. Beza resp. ad quaest. Dam. Hofman. c Vid. ep. Flauij ad Leonem. Bellar. lib. 3. cap. 4. Aug. har. 39. d Schluslib. Tom. 2. Theol. Calu fol. 3. e Leo. epist. 9. 10. 11. 79. Theodor. lib. 4. Suid. de Eutyche. Euagr. lib. 3. c. 34. & lib. 4. c. 4. Damas. de hæres. Niceph. lib. 18. c. 45. Ioan. 1. Mar. 19. Luc. 2. & 24. Clem. lib. 7. Apost. Const. c. 37. Ign. epist. ad Episc. Dionys. Areopag. de diuin. nomin. Iustinus Martyr. in Expos. fidei. Mar. vsq. f Luth. Tom. 3. lib. de assumpt. Dom. ten. pag. 283. g Ioan. 11. 15. h Mar. 16. 6. i Act. 1. k Lib. 2. de fide. cap. 4. l Epist. 37. ad Dardanum. m Act. 17. 28.

fulceperat, (a) eo mortuo eandem irrisit. *Corpus Christi* inquit, alibi, *in caelo est: sed cum divina eius Natura ubique est.* Et in Synodo Dresdeni Anno MDLXXI. unanimi Superintendententium Saxoniae, & VVitebergensium ac Lipsiensium consensu *Ubiquitas haec condemnata fuit, tamquam Sathanae inventum.* ac multo atrocius a Zuinglianis & Calvinistis.

V. Georgius Maior natus Norimbergae Anno 1502. 25. Aprilis, postitis primis literarum fundamentis VVitebergam profectus, factus est Lutheri discipulus; & ipso adhuc vivente professor Theologiae Novae, ad Philippum deflexit in quibus ille Lutheri rusticam austeritatem castigabat. Idem Anno 1545. ad Colloquium Ratisbonense suavis Lutheri missus est, de reo domi Philippo, a deo ille fidebat Maiori, quae vis nec ipsi plene fideret, ob sacramentariae haeresis favores. Cuius autem Maior 21. Januarij Ratisbonam Anno 1546. ingressus, ut caeteri Lutherani tritando de religione tergiverfateretur, accidit Lutherum 18. Februarij Islebij mori, quo sublato oppressae haec aenus metu linguae Luthericolarum in plurimas haereses decesserunt, (a) ioter quos etiam Maior in Ecclesia VVitebergensi successit, ab eodem nutritus & educatus, post mortem magistri, novum & ipse signum sustulit, & exercitum conscripsit eorum qui *Maiorista* dicti sunt. VVitebergae potissimum ac Lipsiae sese iactantes, quamvis e diametro Luthero repugnantes. ut enim Lutherus docuit, Fidem solam (quam ille vocem magistrali sua auctoritate sacr. literi adiunxit) *ad salutem sufficere*, sic e contrario Maior scripturis convictus asseruit, *neminem sine bonis operibus, (immo ne ipsos quidem infantes) salvari posse* (b) ut Straphylus scribit (c) Quin etiam omnibus qui aliter docerent, etiamsi Angelus fuerit e caelo, *anathema dicit* quo anathemate praecipue suum Magistrum Lutherum fulminavit. Nec vero alijs pepercit. Flaccius Illyricus illi est *diaboli organum*, alijs aliud visum esse contra Flaccium cum suis Maiorem eiusque adherentes id eundem *Luthero-papistas* vocitabat, quod ceremonias Ecclesiae Catholicae plurimas, bonaque opera nec non Spem, Caritatem praeter Fidem necessaria esse docerent, imo *Vertiginosos* eosdem vocitabant, quod dicerent se Lutherum per omnia sequi & tamen bona opera requirerent. Adhaeserunt autem Maiori illi schismatico Eberus, Menius, Matthesius, Eerinaeus, Cruciger Junior, Crellius alijque. Sed profecto & que omnes haereticam suam pravitatem ostendunt. Lu-

therus in eo, quod *Scriptura* verbis, quibus bonis operibus merces promittitur, ijsque destituta fides mortua dicitur, vim infert; Maior vero, quod infantibus bona operatribuit, ut qui ob organonum indispositionem & humoris in tenellis membris abundantiam, nec ratione uti possunt. Porro Maioritas quidem (d) Mollibus Lutheranis adnumerant, qui etiam in alijs quibusdam articulis a veris Lutheranis dissentiunt. VVigandus rigidus Lutheranus, ait, *inter suos & Maioristas non esse de re levi contentionem, sed de ipsis Fidei articulis. Ac veluti diabolus, Mahumetes, omnesq; hostes Ecclesia nonnunquam Scripturae auctoritatem impietati & erroribus suis obtendunt; sic multos haereticos ad navas suas stabiliendas opinionis, Lutheri auctoritate abuti.* Certe Georgius Maior suae huic de Justificatione sententiae ex Lutheri libro, de bonis operibus, praesidium quaerit: Illyricus vero ex eiusdem in epistolam ad Galatas Commentarijs contrariam plane sententiam defendit. Idem scribit Gallus, VVigandus, Merlinus, & alij, qui contra Maioristas stilum strinxerunt. Sic horum ipsorum confessione, Lutherus, ut carbonarius ille Satyri in antro, ex eodem ore calidum & frigidum efflavit: (e) nec eius spiritus alius fuit quam spiritus contradictionis, qui nihil verum ferre poterat quod non proculcasset aut depravaret, nihil falsum, cui non centum induceret colores. Rationes autem Maioristicae sectae Fundamentales erant haec: (f) 1. Ut Antinomorum sectam opprimerent, Bona opera esse asserenda. 2. quod populus Luthericus sola fide nitens ad Epicuræismum devolveretur. 3. quod spes & caritas à Lutheranis multis ludibrio haberentur, easque virtutes vocarent mortem in olla, *versalgen* Musj. 4. Mandatum Caesareum Jaterim. Maiori primum Antagonistam sese obtulit publico scripto edito Amsdorffius, primus ille & ultimus à Luthero creatus Episcopus, tunc Magdeburgi exulans, depulsus per Caesarem Naumburgensium Episcopatu. secundi adversarij Flacciani cum A. 1552.

Y 2

Comi-

In cap. 3. ad Coloss. Matt. 1. lib. de corp. Christi loc. citat. Bulling. de tract. mans. patr. b. Vlenberg. prolixè in vita Maioris, Philippi, Lutheri. c. Serm. de convers. Pauli & lib. contra Amsdorff. c. Item Anatomia Eccl. Cathol. Vlenb. in vita Maioris c. 1. n. 3. ex Actis synodi & Schlußselburg. de Maioristis pag. 28. d. Illyr. cont. Maior f. 336. in lib. de err. Maior. Item Genealogia Lutheri. & Anatomia Eccl. Catholica. f. Aesopus in Fabulis. f. Vlenberg. Vita Maioris cap. 1. num. 3.